

แนวทางพัฒนาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของสถานศึกษาในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

GUIDELINES FOR DEVELOPMENT OF PERFORMANCE ACCORDING
TO BASIC EDUCATION STANDARDS ON ADMINISTRATIVE AND
MANAGEMENT PROCESSES OF PHICHIT PRIMARY EDUCATION
SERVICE AREA OFFICE 1

¹พิบูลย์ เชิงหล้า และ ²ขวัญชัย ช้วนา
¹Phibul Chergrum and ²Kwanchai Khuana

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, ประเทศไทย
Kamphaeng Phet Rajabhat University, Thailand

¹Phabul.chergrum@gmail.com

Received : December 30, 2023; **Revised** : March 25, 2024; **Accepted** : April 30, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหา 2) เพื่อเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงาน และ 3) เพื่อหาแนวทางการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครู จำนวน 285 คน ได้มาโดยการเปิดตารางของเคร็งซี่และมอร์แกน และการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแจกแจงความถี่ ร้อยละ จัดอันดับ และการหาค่าความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ ปัญหาที่พบคือ ประเด็นจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารและการจัดการศึกษา พบว่าคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ต่อพ่วงไม่เพียงพอ 2) ผลการเปรียบเทียบสภาพการ

¹ นักศึกษา, หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ปฏิบัติงาน จำแนกตามประสบการณ์การทำงานและขนาดของสถานศึกษา พบว่า โดยรวมมีความแตกต่างกัน ยกเว้น ประเด็นจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารและการจัดการเรียนรู้ 3) แนวทางพัฒนาการปฏิบัติงาน พบว่า ผู้บริหารควรศึกษาชุมชน ท้องถิ่นและจัดการศึกษาตามสภาพบริบทของสถานศึกษา ควรนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษาไปใช้พัฒนาในปีต่อไป ควรสำรวจความถนัด ความสนใจและเชิญวิทยากรที่มีความรู้ในด้านนั้นๆ มาให้ความรู้กับผู้เรียน สร้างแรงจูงใจและตั้งเป้าหมายในการปฏิบัติงาน ควรส่งเสริมให้บุคลากรที่รับผิดชอบหรือมีความสนใจได้ศึกษาต่อหรือเข้าอบรมความรู้ด้านจิตวิทยา และควรจัดตั้งแผนกหรือฝ่ายในการเก็บข้อมูลสารสนเทศให้ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน

คำสำคัญ : แนวทางพัฒนาการปฏิบัติงาน, มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กระบวนการบริหารและการจัดการ

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the state of school administration and problems, 2) to compare the state of school administration and 3) to study guidelines develop for educational according to the basic educational standards in administrative and management process. The sample were 285 administrators and teachers which used Krejcie and Morgan tables and multi-stage sampling. The information provider were 17 experts in the state of school administration according to the basic educational standards in administrative and management. The instruments were questionnaires and interviews. The following statistics were analyzed by statistical package: mean, standard deviation, frequency distribution, percentage, rank and F-Test One Way ANOVA. Research findings were as follows: 1) The state of school administration and problems according to the basic educational standards, the assessment results at the high level were an information technology system to support educational administration and management and insufficient computers and peripheral equipment for teaching and learning. 2) Comparison results the state of school administration classified by work experience and size of school, overall there was differences. 3) Guidelines for educational, the assessment results were the administrators should study the local community around the school and organize the study according to the community of the school. Use the Self-Assessment Report. To develop education in the next year. It should motivate and set operational goals. Personnel should be encouraged to continue to study or attend psychological training. Establish the

department or division to keep the information and up to date whether in paper or files.

Keywords: Guidelines to School Development, Basic Education Standards, Administrative and Management Process

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2562 มาตรา 9 กำหนดให้จัดโครงสร้างระบบและกระบวนการจัดการศึกษาโดยยึดหลักการกระจายอำนาจและหลักการมีส่วนร่วมซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญและมีความสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล มาตรา 31 กระทรวงมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและกำกับดูแลการศึกษาทุกระดับทุกประเภท (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 4 พ.ศ. 2562, หน้า 49-50) ข้อที่ 3 กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา ให้สถานศึกษาแต่ละแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษาที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ จัดให้มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ติดตามผลการดำเนินการ เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี เพื่อให้การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามวรรคหนึ่งเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ให้นำหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษามีหน้าที่ในการให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ และแนะนำสถานศึกษา เพื่อให้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561, หน้า 3-4)

จากผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายนอก/ภายใน (SWOT) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 นั้นพบว่าจุดอ่อนและอุปสรรคในการบริหารจัดการสถานศึกษาคือ ปัญหาความไม่เท่าเทียมกันในด้านต่างๆของสถานศึกษาในสังกัด เช่น งบประมาณ บุคลากร และคุณภาพในการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่จึงได้กำหนดทิศทางการพัฒนาพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา สนับสนุนให้สามารถจัดทำหลักสูตรและจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ชุมชน และสังคม เช่น หลักสูตรฐานสมรรถนะ หลักสูตรพัฒนาทักษะฐานดิจิทัล ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้สู่การประกอบอาชีพ ตามแนวทางการพัฒนาของสำนักงานเขตพื้นที่ ให้สถานศึกษาปฏิบัติงานได้อย่างเป็นระบบ มีคุณภาพมาตรฐานผู้ที่จบการศึกษามีคุณภาพตามที่มุ่งหวัง สถานศึกษาทุกแห่งมีความรู้ความสามารถ มีทักษะ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร สถานศึกษากำหนด (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1, 2566, หน้า 42)

ด้วยเหตุผลข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางพัฒนาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาศักยภาพของตนเองที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านกระบวนการบริหารและการจัดการให้ดียิ่งขึ้น ตรงกับการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาให้ได้มาตรฐานเพื่อสร้างความมั่นใจในการเข้ามารับบริการทางการศึกษา อีกทั้งสามารถนำไปใช้ในการวางแผนแก้ไขปัญหาในการบริหารสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จมากยิ่งขึ้นอันจะส่งผลให้สถานศึกษามีคุณภาพและประสิทธิภาพในการพัฒนานักเรียน ชุมชน สังคม และประเทศชาติสืบไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา
3. เพื่อหาแนวทางพัฒนาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการหาแนวทางพัฒนาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 โดยมี 2 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพ ปัญหาและการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

เป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ซึ่งปฏิบัติงานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 จำนวน 1,071 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561) มาเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถามสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาพิจิตร เขต 1 ซึ่งแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Multiple Choice) โดยสอบถามเกี่ยวกับ เพศ ตำแหน่ง วิทยฐานะ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ซึ่งเป็นแบบกำหนดคำตอบให้เลือกตอบ (Multiple Response) ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยแจกแจงความถี่ (f) และจัดลำดับ แล้วนำเสนอผลในรูปตาราง โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ ค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อรวบรวมเป็นแนวทางพัฒนาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1

ขั้นตอนที่ 2 การหาแนวทางพัฒนาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1

1. ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ ที่มีความรู้ความสามารถปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ จำนวน 17 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ที่พัฒนาขึ้นตามกรอบการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ และผลจากการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 โดยนำข้อมูลที่มีสภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด และมีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด มาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์ หากข้อมูลด้านสภาพหรือ

ปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับเดียวกันทั้งหมด ด้านสภาพจะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยที่มีค่าน้อยที่สุด และด้านปัญหาจะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยที่มากที่สุด

3. วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

เพื่อรวบรวมเป็นแนวทางพัฒนาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

ผลการวิจัย

จากการสรุปผลแนวทางพัฒนาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ผู้วิจัยได้เสนอผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

1.1 สภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพการปฏิบัติงานสูงที่สุด ได้แก่ ประเด็นพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ

1.2 ปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ภาพรวมการปฏิบัติงานอยู่ในระดับดี โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยของปัญหาการปฏิบัติงานสูงที่สุด ได้แก่ ประเด็นจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารและการจัดการศึกษา

2. การเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 จำแนกตามประเภทการทำงาน และ ขนาดของสถานศึกษา พบว่า ภาพรวมมีความแตกต่างกัน ยกเว้น ประเด็นจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารและการจัดการศึกษา

3. แนวทางพัฒนาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 มีแนวทางการพัฒนาใน 6 ประเด็น ดังนี้

3.1 ประเด็นมีเป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน มี 4 แนวทาง ซึ่งแนวทางพัฒนาการปฏิบัติงานที่มีความสำคัญลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษาชุมชนท้องถิ่นรอบๆสถานศึกษาและจัดการศึกษาตามบริบทของสถานศึกษาก่อนจัดทำหลักสูตร

3.2 ประเด็นมีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา มี 4 แนวทาง ซึ่งแนวทางพัฒนาการปฏิบัติงานที่มีความถี่ลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารควรนำผลการประเมินระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามาพัฒนาสถานศึกษาในปีต่อไป

3.3 ประเด็นดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษาและทุกกลุ่มเป้าหมาย มี 4 แนวทาง ซึ่งแนวทางพัฒนาการปฏิบัติงานที่มีความถี่ลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารและบุคลากรควรสำรวจความถนัดและความสนใจของผู้เรียน และเชิญวิทยากรที่มีความรู้ในด้านนั้นๆ มาให้ความรู้กับผู้เรียน

3.4 ประเด็นพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ มี 4 แนวทาง ซึ่งแนวทางพัฒนาการปฏิบัติงานที่มีความถี่ลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารควรสร้างแรงจูงใจและตั้งเป้าหมายในการปฏิบัติงาน เพราะการบรรลุเป้าหมายจะทำให้ผู้ที่รับผิดชอบมีแรงจูงใจที่จะปฏิบัติมากขึ้น

3.5 ประเด็นจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ มี 4 แนวทาง ซึ่งแนวทางพัฒนาการปฏิบัติงานที่มีความถี่ลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้บุคลากรที่รับผิดชอบหรือมีความสนใจ ได้เข้าศึกษาต่อ หรือเข้ารับการอบรมความรู้ด้านจิตวิทยา

3.6 ประเด็นจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ มี 4 แนวทาง ซึ่งแนวทางพัฒนาการปฏิบัติงานที่มีความถี่ลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารควรจัดตั้งแผนกหรือฝ่ายในการเก็บข้อมูลสารสนเทศให้ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย เรื่อง แนวทางพัฒนาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

1.1 สภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ภาพรวมมีสภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพการปฏิบัติงานสูงที่สุด ได้แก่ ประเด็นพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2561 และแนบท้ายประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ให้ใช้มาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ลงวันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2561 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธีรวัต เอี่ยมมา (2564, หน้า 84) ได้วิจัยเรื่องการศึกษา

สภาพการบริหารจัดการตามแนวทางการประเมินคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 ผลการวิจัย พบว่า การบริหารจัดการ ตามแนวทางการประเมินคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจสถานศึกษาที่ชัดเจน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้

1.2 ปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ภาพรวมมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับดี โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยของปัญหาการปฏิบัติงานงานสูงสุด ได้แก่ ประเด็นจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ พบว่า สถานศึกษามีคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ต่อพ่วงสำหรับครูและบุคลากรไม่เพียงพอกับความต้องการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนขาดงบประมาณในการซ่อมบำรุง และสถานศึกษาต้องรออนุมัติงบประมาณในการจัดซื้อจัดจ้างซ่อมหรือซื้อคอมพิวเตอร์จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุทธิชัย หมั่นเขตกิจ (2561, หน้า 86) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า 1) พบปัญหาในการบริหารจัดการคือเครื่องคอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนรู้ 2) ข้อจำกัดในเรื่องของงบประมาณ 3) บุคลากรทางการศึกษาขาดความรู้ความชำนาญ

2. การเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

2.1 การเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงานพบว่า มีความแตกต่างกัน ยกเว้นประเด็นจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ ไม่มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประสบการณ์การทำงานมีผลต่อการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิตา ประพศิตธรรม (2563, หน้า 51) ได้วิจัยเกี่ยวกับเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานอธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่าผลการวิจัยพบว่า บุคลากรสำนักงานอธิการบดีส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 30-40 ปี มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไปและเป็นระดับปฏิบัติการ ผลการวิจัยด้านปัจจัยจูงใจพบว่าบุคลากรที่มีช่วงอายุและสถานะการดำรงตำแหน่งที่แตกต่างกันมีการตอบสนองต่อปัจจัยจูงใจเป็นอย่างมาก ให้ความสำคัญกับแรงจูงใจด้านความสำเร็จในการปฏิบัติงาน มีความต้องการได้รับการยอมรับในการปฏิบัติงานทั้งจากเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชา

2.2 การเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า ประเด็นมีเป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน ประเด็นมีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา ประเด็นดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษาและทุกกลุ่มเป้าหมาย ประเด็นพัฒนาครูและบุคลากร ให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ มีความแตกต่างกัน ยกเว้น ประเด็นจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะขนาดของสถานศึกษาที่แตกต่างกัน มีผลต่อการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของปนิดา ทองผาไสภา (2560, หน้า 69) ได้วิจัยเรื่องการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการจัดการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการจัดการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการจัดการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและผลการทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็กมีการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่ และสถานศึกษาขนาดใหญ่มีการปฏิบัติมากกว่า สถานศึกษาขนาดกลาง เมื่อพิจารณาในรายมาตรฐาน พบว่า ทุกมาตรฐานมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ สถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดใหญ่มีการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง ยกเว้นมาตรฐานที่ 9 คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครอง ชุมชนปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลและมาตรฐานที่ 11 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มศักยภาพที่สถานศึกษาขนาดเล็กมีการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง

3. แนวทางพัฒนาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 มีแนวทางการพัฒนาใน 6 ประเด็น ดังนี้

3.1 ประเด็นมีเป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน ได้ให้แนวทางไว้ว่า ผู้บริหารควรศึกษาชุมชน ท้องถิ่น รอบๆสถานศึกษาและจัดการศึกษาตามบริบทของสถานศึกษาก่อนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรไม่ตรงกับความถนัดและความต้องการของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของรัชพันธ์ วงศ์หลวง (2565, หน้า 70) ได้วิจัยเรื่องการบริหารและการจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนให้สอดคล้องกับการศึกษาไทย 4.0 ของโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า สภาพการการบริหารและการจัดการหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ด้านกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา ระดับห้องเรียน และระดับบทเรียน ภาพรวมอยู่ในระดับดีเยี่ยม

ด้านผู้ที่เกี่ยวข้องได้การปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ภาพรวมมีระดับคุณภาพอยู่ในระดับดีเมื่อพิจารณาทางด้านพบว่า บทบาทของผู้บริหาร บทบาทของครู ได้คุณภาพพอใช้ บทบาทของผู้เรียน บทบาทของชุมชน บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา

3.2 ประเด็นมีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา ได้ให้แนวทางไว้ว่า ผู้บริหารควรนำผลการประเมินระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไปวิเคราะห์จุดที่ควรปรับปรุงพัฒนา เพื่อพัฒนาในปีถัดไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและบุคลากรบุคลากร ยังไม่เข้าใจในการดำเนินงานประกันคุณภาพ โดยมองว่าเป็นภาระงานเพิ่มเติมที่นอกเหนือจากงานสอน และขาดการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในอย่างจริงจัง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปรัชญา มานะวงศ์ (2565) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนบ้านสามขามิตรภาพที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ 1) มีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในเป็นประจำทุกปี แต่ไม่สามารถใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพ และได้มาตรฐานที่แท้จริง ปัญหาในการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ครู บุคลากร ยังไม่เข้าใจในการดำเนินงานประกันคุณภาพแนวใหม่ มีเจตคติต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโดยมองว่าเป็นภาระงานเพิ่มเติมที่นอกเหนือจากงานสอนและขาดการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในอย่างจริงจัง 2) นวัตกรรมและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนบ้านสามขามิตรภาพที่ 3 ประกอบด้วยการทำงานเป็นทีมและการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมและการดำเนินงานโดยใช้ โครงการหลัก 2 โครงการและโครงการย่อย 37 โครงการ 163 กิจกรรม 3) ผลจากการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนบ้านสามขามิตรภาพที่ 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก บรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย ดัชนีชี้วัด และเป้าหมายที่กำหนด 4) ผลการประเมินความรู้ความเข้าใจการประกันคุณภาพภายในของครู บุคลากรและคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนบ้านสามขามิตรภาพที่ 3 อยู่ในระดับมาก

3.3 ประเด็นดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษาและทุกกลุ่มเป้าหมาย ได้ให้แนวทางไว้ว่า ผู้บริหารและบุคลากรควรสำรวจความถนัดและความสนใจของผู้เรียน และเชิญวิทยากรที่มีความรู้ในด้านนั้นๆ มาให้ความรู้กับผู้เรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกิจกรรมเสริมหลักสูตรอาจไม่กับความต้องการและความถนัดของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอวิศยา แสงทอง (2564, หน้า 81) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามค่ามัธยเลขคณิตจากมากไปน้อย คือ การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้การเลือกเนื้อหาสาระการจัดประสบการณ์เรียนรู้การจัดเนื้อหาสาระ การสำรวจความต้องการ การประเมินผลและวิธีการประเมิน ผล และการกำหนดวัตถุประสงค์ 2) แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) ประกอบด้วย 7 ด้าน 19 แนวทาง ดังนี้ 1) ด้านการสำรวจความต้องการ มีสามแนวทาง คือ 1.1) สำรวจความต้องการของชุมชนและผู้เรียน 1.2) จัด

ประชุมคณะ กรรมการสถานศึกษา 1.3) จัดตั้งคณะทำงาน และพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ 2) ด้าน การกำหนดวัตถุประสงค์มีสองแนวทาง คือ 2.1) จัดอบรมครูเกี่ยวกับการกำหนดวัตถุประสงค์ 2.2) ครูกำหนดจุดมุ่งหมายให้สอดคล้องกับวัยของผู้เรียน 3) ด้านการเลือกเนื้อหาสาระ มีสี่แนวทาง คือ 3.1) จัดทำหน่วยการเรียนรู้โดยบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ 3.2) กำหนดโครงสร้าง หลักสูตรให้เหมาะสม 3.3) ผู้บริหารสนับสนุนการทำหลักสูตรแบบบูรณาการ 3.4) ครูจัดการเรียน การสอนให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน 4) ด้านการจัดเนื้อหาสาระ มีสองแนวทาง คือ 4.1) จัดทำ สาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจผู้เรียน 4.2) จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่หลากหลาย 5) ด้านการเลือกประสบการณ์การเรียนรู้มีสองแนวทาง คือ 5.1) ผู้บริหารจัดให้ครูได้เข้าสอนตรงตาม สาขาวิชาของตนเอง 5.2) จัดอบรมเพื่อพัฒนาการสอนของครู 6) ด้านการจัดประสบการณ์การ เรียนรู้มีสามแนวทาง คือ 6.1) จัดให้มีสื่อการเรียนรู้เพียงพอตามความต้องการ 6.2) ผู้บริหาร สนับสนุนการใช้สื่อการเรียนรู้ของครู 6.3) ครูสร้างและพัฒนาสื่อการสอนที่เหมาะสม 7) ด้านการ ประเมินผลและวิธีการประเมินผลมีสามแนวทาง คือ 7.1) จัดอบรมเกี่ยวกับวิธีการวัดและ ประเมินผล 7.2) จัดประชุมคณะครูและเน้นย้ำการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง 7.3) จัดตั้ง คณะกรรมการประเมินผลการใช้หลักสูตรและนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาต่อไป

3.4 ประเด็นพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ ได้ให้แนวทางไว้ว่า ผู้บริหารควรสร้างแรงจูงใจและตั้งเป้าหมายในการปฏิบัติงาน การบรรลุเป้าหมายจะทำให้ผู้ที่ รับผิดชอบมีแรงจูงใจที่จะปฏิบัติมากขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะภาระงานอื่นนอกจากการสอนของครู และบุคลากรมีเยอะเกินไปจึงขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวาราลักษณ์ จันดี (2559, หน้า 64) ได้วิจัยเรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย 2 หลวงพ่อเงินอนุสรณ์ ผลการวิจัยพบว่า 1) แรงจูงใจของครูในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนพระ ปฐมวิทยาลัย 2 หลวงพ่อเงินอนุสรณ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ใน ระดับมากโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านผลประโยชน์ทางอุดมคติ ด้านความตั้งใจทางสังคม ด้านสภาพการอยู่ร่วมกัน ด้านโอกาสที่จะมีส่วนร่วมในการทำงานอย่าง กว้างขวาง ด้านสิ่งจูงใจเกี่ยวกับสภาพการทำงาน โดยปรับสภาพการทำงานให้เหมาะสมกับตรง ความสามารถของบุคคลและทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานแต่ละบุคคล ด้านสิ่งจูงใจที่เป็นวัตถุ ด้าน สิ่งจูงใจที่เกี่ยวกับโอกาสของบุคคล ด้านสิ่งจูงใจด้านสภาพทางกายภาพที่พึงปรารถนา 2) แนว ทางการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย 2 หลวงพ่อเงินอนุสรณ์ ได้แก่ผู้บังคับบัญชาควรส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข มีความรัก ความ สามัคคีให้โอกาสบุคลากรแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นถึงปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น เสริมสร้างกำลังใจ ดูแลบุคลากรเหมือนคนในครอบครัว การจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกอย่าง เพียงพอ ผลักดันให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการทำงาน กระตุ้นให้บุคลากรทุกคนตระหนักว่ามีความสำคัญในการมีส่วนร่วม แบ่งความรับผิดชอบภาระงานอย่างเท่าเทียมกัน ให้โอกาสบุคลากร ก้าวหน้าในหน้าที่การงาน เพิ่มความตั้งใจในการทำงานในตำแหน่งหน้าที่งานพิเศษและมอบ

อำนาจในการตัดสินใจให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่งานนั้น มีกรอบทิศทางเป้าหมายในการบริหาร และการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและเป็นระบบ

3.5 ประเด็นจิตสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ ได้ให้แนวทางไว้ว่า ผู้บริหารควรส่งเสริมให้บุคลากรที่รับผิดชอบหรือมีความสนใจ ได้เข้าศึกษาต่อ หรือเข้ารับการอบรมความรู้ด้านจิตวิทยา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาขาดบุคลากรที่มีความรู้ด้านจิตวิทยา และไม่สามารถให้คำปรึกษาปัญหาของผู้เรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีญาณวงศ์ ปณิตติเสวี และคณะ (2564) ศึกษาวิจัยเรื่องจิตวิทยาการศึกษา มีผลสรุปการวิจัยดังนี้ จิตวิทยาการศึกษา มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษา การสร้างหลักสูตร โดยการพัฒนาการเรียนการสอนด้วยวิธีทางจิตวิทยาการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพ เป็นประเด็นที่ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาต้องพึงตระหนัก เห็นเป็นเรื่องสำคัญ โดยเฉพาะครูผู้สอน ในฐานะที่มีอาชีพครู จำเป็นจะต้องมีความรู้พื้นฐานทางจิตวิทยา เพื่อนำหลักการและทฤษฎีทางจิตวิทยา มาประยุกต์ใช้เพื่อการวางแผนการเรียนรู้อให้มีประสิทธิภาพและเป็นแนวทางในด้านการเรียนการสอน สามารถปรับสภาพ การเรียน จัดการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน มีความสนใจใน ความถนัด เขavnปัญญาของเด็กและทำความเข้าใจบุคคลโดยการมองในภาพรวม (The Whole Person) คือการศึกษาคุณลักษณะต่างๆ ของบุคคลกับความมีเหตุผล และคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ซึ่งจะช่วยให้ผู้สอนได้เข้าใจพฤติกรรมของผู้เรียน ตลอดจนช่วยแก้ไข ปัญหาต่างๆ และส่งเสริมในเรื่องกระบวนการการเรียนรู้ จึงนับว่าจิตวิทยาการศึกษา มีความสำคัญ ต่อการปฏิรูปการเรียนของครูผู้สอนให้มีการประสบความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น สิ่งสำคัญ คือ จิตวิทยาการศึกษา ช่วยทำให้เข้าใจและสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และทำให้ผู้บริหารในสถาบันการศึกษา ได้เข้าใจวิธีการใช้จิตวิทยากับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ในช่วงวัยและระดับการศึกษาซึ่งเป็นประโยชน์สำหรับผู้ทำหน้าทีเป็นครูและอาจารย์ รวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษาทุกระดับด้วย

3.6 ประเด็นจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ ได้ให้แนวทางไว้ว่า ผู้บริหารควรจัดตั้งแผนกหรือฝ่ายในการเก็บข้อมูลสารสนเทศให้ ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษานั้นมีมาก บุคลากร คนใดคนหนึ่งอาจไม่เพียงพอต่อการรับผิดชอบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยและมัทนา วัฒนอมศักดิ์ (2562, หน้า 61) ได้วิจัยเรื่องการจัดระบบสารสนเทศในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดระบบสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีเขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับ มาก 2) แนวทางการพัฒนาการจัดระบบสารสนเทศในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีเขต 1 ด้านการประมวลผลข้อมูล คือ การสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ เกี่ยวกับระบบสารสนเทศมาประมวลผลสารสนเทศ การกำหนดขอบข่ายของสารสนเทศที่ต้องการ ให้ชัดเจน การสร้างสารสนเทศอย่างเป็นระบบ การทำข้อตกลงในการเชื่อมโยงสารสนเทศกับ หน่วยงานอื่น มีการเตรียมการสร้างสารสนเทศที่ต้องใช้ร่วมกับหน่วยงานอื่น และการนำเครื่องมือ

นวัตกรรมหรือเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมและทันสมัยเข้ามาช่วยในการประมวลผลสารสนเทศ

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

จากการวิจัยเรื่องแนวทางพัฒนาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย คือ 1) ได้ทราบข้อมูลสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ 2) ได้แนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ และ 3) ได้ทราบแนวทางในการแก้ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการพัฒนาในครั้งต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 (2561). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 135 ตอนที่ 11, 3-4.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2561) แนบท้ายประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐาน การศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์ การศึกษาพิเศษ. (135 ตอนพิเศษ 235 ง). ราชกิจจานุเบกษา, 4.

ธีรวัต เอี่ยมมา (2564). การศึกษาสภาพการบริหารจัดการตามแนวทางการประเมินคุณภาพ มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38, 84.

นิตา ประพฤติธรรม. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงาน อธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน , มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน, 51.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (ฉบับปรับปรุง). (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ:

ปนิดา ทองผาไศยา. (2560). การบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการ จัดการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 3. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี,

ปรัชญา มานะวงศ์. (2564). การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนบ้าน สามขา มิตรภาพที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร.

หลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย ราชภัฏสกลนคร, 335.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. (2562). ราชกิจจานุเบกษา. ฉบับที่ 4 เล่ม 136 ตอนที่ 57, 49.

- พิทยพันธ์ พวงเดช และมีทนา วัจนอมศักดิ์. (2562). การจัดระบบสารสนเทศในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร. 10(2) : กรกฎาคม - ธันวาคม, 1.
- รัชพันธ์ วงศ์หลวง. (2563). การบริหารและการจัดการจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนให้สอดคล้องกับการศึกษาไทย 4.0 ของโรงเรียนปิยะพรพิทยาศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- วรลักษณ์ จันดี. (2559). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย 2 หลวงพ่อเงินอนุสรณ์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศรีญาณวงศ์ ปณิตเสวี และคณะ. (2564). จิตวิทยาการศึกษา. วารสารรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. 4(2) : พฤษภาคม-สิงหาคม, 1.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1. (2565). รายงานผลการปฏิบัติการงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 กระทรวงศึกษาธิการ, 42.
- สุทธิชัย หมั่นเขตกิจ. (2561). สภาพและปัญหาการบริหารจัดการห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1, 86.
- อวิศยา แสงทอง. (2564). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.